

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/ OGLASI PO CENIKU/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ ROKOPIJI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČVATEJO/ POŠTINA PLACANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Kje je zakon proti korupciji?

Vlada g. Davidovića je že preživela svoje medene tedne in javnost, ki je bila navdušena vsled padca senilnega in koruptnega Pašičevega režima, se je začela ohlajati, kajti nova vlada se le prepočasno loteva programa, ki si ga je bila stavila.

Zlasti je bila večini jugoslovanske javnosti simpatična nova vlada, ker si je bila stavila kot glavno zadajo boj proti korupciji. Zaman čakamo boja in zakona proti zlu, ki se je pri nas razpaslo do nezasišanih razmer, tako da se nam zdi, da bo ostalo vse le pri praznem trobentanju za napad, boja in zmageter kazni za počinjene zločine pa ne bo.

Najprimitivnejša vladalska modrost bi zahtevala, da bi nova vlada postavila pod obtožbo vse obdolžene ministre nemudoma, kajti ves narod je tega pričakoval in boji proti zločincem na najvišjih mestih uprave je bil pravzaprav povod za sestavo in postanek nove vlade. Vsled nezadovoljstva z upravo, so postale akutne vse druge zadeve in samo vsled korupcije na najvišjih mestih se je razvila težnja po federacijah in republikah.

Nova vlada je samo v časopisih objavila zla dejanja, ki so jih zagrešili ministri, in misli, da je s tem storila vse. Izgovarja se, da mora prej sprejeti zakon proti korupciji, da sicer ne more postopati proti sleparjem, poneverjalcem in tatorvom. Iz tega bi povprečen državljani lahko došel do sklepa, da v Jugoslaviji sploh ni zakona, ki bi za branjeval take zločine, ali pa da so ministri nekaj boljšega in vzvišenejšega, da se jih ne sme soditi po zakonu, ki velja za ostale lopove.

Ako so očitki, ki se pišejo v breministrom resnični, potem bi bila dolžnost vlade, da jih na temelju že obstoječih zakonov kratkoma zapre in vrši preiskavo, dokler se dolo obdolženci v ječi, ne pa da se jim daje priliko, da na svobodi po možnosti uničijo vse sledove svojih sleparstev in odgovarjajo na obtožnice v obširnih člankih v dnevnem časopisju.

Na ta način se nikjer ne vodijo podobni procesi, zlasti, ker so bivši ministri vendar kolikor toliko še ugledni, da se marsikaka priča boji nastopiti proti njim. Ko bi jih imeli enkrat pod ključem, se bo materijal že nabral in priče se bodo javile brez straha.

Koliko bi vlada pridobila na priljubljenosti med narodom, ako bi šla v tem oziru res energično na delo! Saj nikomur ne pride na

misel, da bi se vlada morala pečati z vso drobno korupcijo v vsej naši upravi. Treba pa je na vsak način, na začne vlada čistiti pri viru, t. j. pri ministrih, manjše ribice, ki tudi sumljivo diše pri glavicah, bodo že vzeli v roke drugi. Samo dobrega zgleda je treba na najvišjih mestih in boj proti gnilobi se bo začel v vsej upravi, kakor se je gniloba zanesla v vso upravo vsled slabega vzgleda z najvišjih mest.

Narod tudi ne zahteva, da se začne prav pri prevratu — naj odide Korošec prost s svojimi partiji in ženskimi srajčkami, nogavicami in modrci! — tudi globlje v upravo naj vlada ne sega. — to bodo opravili že drugi, kajti zakaj ima kovač kleščice? —, pač pa bi morala z vso silovitostjo nastopiti proti trem ministrskim eksemplarom. Vsaj proti tem bi morala vlada nastopiti, sicer bo narod mislil, da so vse obdolžitve po časopisih samo puhlo in neodgovorno obrekovanje, in bi se sleparjem lahko posrečilo, da ne samo uidejo kazni, ampak se celo operejo pred očmi javnosti, češ: »niti sama vlada zakonitosti in reda, koje geslo je bilo boj korupciji, ni mogla odkriti na nas niti najmanjše pegice!«

Pravni čut naroda, ki se nani »Slovenec« toliko sklicuje, kadar je treba udariti po Orjuni, bo kruto in dvojno razžaljen, ako vlada, ki razglašala na vse grlo zločine bivših ministrov, ne uvede postopanja proti njim, ker bo narod uvidel, da gre morda samo za kleveto, ki naj škoduje ugledu političnega nasprotnika.

Naših klerikalcev ne pozivamo na boj proti korupciji: Sami proti sebi se vendar ne morejo boriti. Za borbo proti ostalim korupcionistom pa oni niso upravičeni, ker sami že mesece in mesece vodijo proti nam najogabnejšo kampanjo laži in klevete, seveda pod zaščito poslanske in ministrske nedotakljivosti.

Zebotje in podobna golazen bi morali začeti s čiščenjem najprej pri sebi in dati odgovor za vse klevete, ki so jih učinili v senci imunitet, sicer je ves krik proti korupciji golo hinavstvo. In to tudi je!

Korupcionist ne bo storil korupcionistu tega, česar ne stori vrana vrani, tembolj ker se jutri stvari lahko obrnejo tako, da pridejo Zebotje na mesto Markovića in Jankovića.

Povdarjamo: Poslanec, ki s svojo imuniteto krije »Slovenca«, »Domoljuba« in »Stražo«, je v naših očeh ničvrednež!

Nihilizem.

Človek, ki danes objektivno opazuje naše politične prilike, zadržanje opozicijskih strank in pisanje časnikov, ne more drugače definirati, kot z nihilizmom neko posebno negativno tendenco, ki je danes zastrupila že vse politične stranke, pa najsi so že po imenu državotvorne ali defetistične. Že tako po ustanovitvi naše države je pričela glodati neka tajna bolelost na njenih zdravih koreninah in se širiti v geometrični progresiji s padanjem državljanske zavednosti. Ta tendenca, ki postaja zadnje čase že naravnost manjša se izkazuje posebno v tem, da se s posebnim užitek in namenom ruši, omalovažuje in blati vse, kar se je storilo od kritike nepriljubljene strani v preteklosti in sedanjosti. Potem pa najsi bi bilo to delo še tako veliko in za narodno življenje še tako pomembno in še tako reprezentativne vrednosti.

Pojavi tega nihilizma so najraznoličnejši, kakor so tudi raznolične naše politične prilike. Odvažajo pa se v nepomirljivem in brezpremišljenem besnem sovraštvu strank, v

očitanju izdajstva narodnih in državnih interesov, korupcije in podkupljivosti. Potem še posebno v povečevanju in podčrtavanju nacionalnih neuspehov in v omalovaževanju morebitnih uspehov sovražne stranke. Dokazov za te pojave nihilizma nam ni potreba navajati, saj greši z njimi danes bolj kot kdaj prej veš politični svet, pa bil že to režimski ali pa opozicijski.

Koliko pa škoduje ta tendenca zanikavanja narodu, ko ravno vsled tega nihilizma vedno bolj izgublja vero nase in pada v objem demagogov, tega pa menda ne ve in ne upošteva noben strankar.

V to kategorijo zavestnih rušilcev narodne psihe spadajo brezdomno tudi one kretaure, ki namenoma ignorirajo vse, kar se dela izven njihovega partijskega kroga ali območja njihovih poslovnih interesov. Pač pa hitro in dosledno prinaša strankarsko pobarvana poročila v še tako nadstrankarskih kulturnih, političnih, ekonomskih in socialnih pokretilih, če se to sklada z računi lastnikov lista.

S takim naostrejšo obsodbe vrednim postopanjem vzbujajo to časniki med slovenskimi narodi že itak močno negativno energijo in ji dajejo navidezno podlago za njeno razruvalno udejstvovanje. Z njenim razmahom pa pada v odgovarjajoči geometrični progresiji med Prečani že itak malo razvita nacionalnodržavna zavest in pa samozaupanje. Seveda pa s tem prično dvomiti narodne mase tudi nad resničnim poštenim hotenjem svojih voditeljev. Naroda se poloti obči defetizem, ki ima najsilnejši izraz tega nezaupanja do iskrenosti dela narodnih delavcev v besedah: »Kaj bi se človek mečal v politiko, saj so itak vsi enaki.«

Zalibog pa se pričinja ta formula razširati danes že tudi preko ostalih nacionalnih ustanov odkjer prihajajo tožbe, da narod odneha pomoč in sodelovanje. To pa je tudi razumljivo, kajti če ne morejo ozioroma pravilno nemorejo razlikovati intelektualni in izobraženi narodni voditelji partijskih in nacionalnih zadev, kako jih naj potem široki in preprosti narod?

Na ta način partije in novine neprestano uničujejo stare vrednosti, namesto, da bi ustvarjale nove in z njimi bogatele notranjo vsebino našega nacionalnega podviga v vseh ozirih. S tem mečemo v stran pozitivni material, ki nam bi zamogel silno koristiti, dočim bi ga morali pravilno še zbirati.

Tako, da danes politične Mesije našega naroda ne delajo drugega, kot osiromašujejo njegovo notranjo nacionalno vsebino in jo nadomeščujejo s svojo pokvarjeno partijsko

Kaj delajo nenadomestljivi v Trbovljah?

Pretekli teden je nadomestoval asistent Kobilka obratovodjo nadrečnega kopa. Njega pride paznik Istvan prosit dvadnevni dopust. Kobilka pa ga zavrne, da mu ga ne da, da bi ležal doma. Istvan mu mirno odgovori, da ga za ležanje ne potrebuje. Oni pa mu pokaže z rokama, češ da ga odpusti iz službe, ako še kedaj pride prosit za dopust. Istvan odide iz pisarne, ker pa ni mogel razumeti, da bi bil odpuščen iz službe samo zato, ker prosi, da sme izrabiti dopust, ki mu pritiče, se vrne zopet v pisarno in praša asistenta, kaj je mislil s tem, ko mu je kazal z rokama. Asistent Kobilka pa ga mesto odgovora prime in vrže z vso silo na tla, ter začne kot divjak vpiti: »Marš vun!« Pripominimo, da je Istvan slaboten, ker se je v službi pri Trboveljski premogokopni družbi ponesrečil, ima eno roko in nogo zlomljeno. Ko je Istvan vstal, ga vrže gospod asistent skozi vrata. Vse prizor je gledalo pisarniško oboje in se zgražalo nad surovostjo nenadomestljivega tujca.

moralo korupcije in brez primerne-ga zartizanstva, okičenega in olepšanega za oči z najrazličnejšimi gesli in programi, ki naj bi vlekli maso! Potem pa še vstane tak »narodni voditelj« v smešni ulogi kakega ministra in prične peti jeremijade o propadanju notranje vrednosti in državljanske zavednosti jugoslovanskega naroda. S čim in na temelju česa pa naj zaboga potem s sistematičnem zastrupljanju in degeneriranju od zgoraj se jačajo naši učitelji in resnični maloštevilni narodni delavci v omladini in narodu? Morda o jezuitskogurijansko moralno dr. Korošca, oslamskimi moralnimi nazori Spahe, čudotvornimi ideološkimi eksperimenti Radića ali pa s poslovnim duhom Pašiča in njegovih poslovnih tovarišev?

Edini protilek proti temu je čim bolj dosledno in neizprosno propagiranje jugoslovanske misli med narodom, ki mora kakor ogenj rane izgati vse povojne zajedalke vsesane v telo našega naroda. Pokazati moramo narodu, da sovs ti, ki danes našijo državotvornost in edinstvo na prodaj, samo junaki besed in še daleč ne domnevajo v svojem formalizmu resnične vsebine in globine onega Jugoslovenstva, kot smo ga mi sprejeli v očuvanje in inkarnacijo od naših padlih drugov. To pa bomo dosegli le če čimbolj strnemo naše vrste in izgradimo sami sebe v čimbolj popolne in velike Jugoslovence v etičnem in fizičnem smislu. Obenem pa, da vzporedno s tem kar najintenzivneje razširjamo našo misel in veliko ideologijo med narodom ter ga zbiramo pod našimi prapori »Za Nacijo«.

Ker je Istvan organiziran v poduradniškem društvu, je šla deputacija k ravnatelju Paueru, mu obrazložila vso zadevo in zahtevala od njega, da jo primerno obravnava. Kobilka je moral seveda vse priznati, ker je bilo preveč priči, da bi mogel tajiti. Ko ga vpraša ravnatelj, kaj je mislil s tem, ko je z rokama kazal Istvanu, odgovori Kobilka, da je mislil, da ga prihodnjič odpusti. Ravnatelj malo pomislil nato pa reče: Gospod Kobilka, vi ste pač mislili, da boste Istvana upokojili. Seveda je Kobilka takoj pritrtil, da je tako mislil. Nato je ravnatelj prav po madžarsko razsodil. »Ali mislite, da bomo gosp. Kobilko za tako mali pogrešek ubili ali pa obesili?« je rekel deputaciji, jo ozmerjal in milostno odpustil. Kobilka, sedaj ko vidi, da se mu ravnateljja ni bati, zasleduje Istvana in pritiska nanj, da naj pusti zadevo pri miru, kar mu je ta že tudi obljubil.

Zahtevamo, da oblast vso zadevo takoj preišče in pošlje g. Kobilko tja kamor spada!

Srnoo proti kralju in monarhiji.

Opetovano smo se že v našem glasilu pobavili s to bando poklicnih lopovov in jih predstavili slovenskemu svetu v vsej njihovi sramoti in podlosti. Zadnje čase so nam težke razmere v najožjem delokrogu nekako ovirale pogled tudi preko Drine in Save, tako da nisimo posvečali tolike pažnosti gibanju in delu rdečesrajčnikov med srbskimi brati.

Med tem pa so se razmere močno izpremenile! Že v poročilu o poteku Velikega zleta v Novem Sadu smo omenili, da ni bilo nikjer na zletu videti kakega Srnoovca, najsi smo jih naravnost iskali. Kajti s padcem P. P. vlade se je sesula v nič tudi ta razbojniška organizacija, ker so ji bili z nastopom nove vlade odtegnjeni bogati viri dispozicijskega fonda, iz kojega jih je vzdrževala radikalna stranka.

Ostali pa so silni skandalni, ki padajo na račun radikalne partije kot neposredne povzročiteljice in vzdrževaljice Srnoovcev. Poleg

teh čednih afer pa so ostali še tudi voditelji Srnoovcev, ki se danes med seboj psujejo in tožarijo, kar po notah. Posebno pa se med njimi odklikuje Svetolik Savič, glavni urednik in idejni pobornik te falirane družine.

Ob volitvah je bil ta mož največji monarhist in je v svojem glasilu »Balkanu« nazival vse radikalne liste »Kraljev listi«. V kraljevem imenu je zidal Svetolik Savič svojo ogromno palačo in dvigal milijone iz dispozicijskega fonda. Njegovi pandurji pa so v kraljevem imenu trgali državne zastave in ubijali Orjunaše.

Mj smo že tedaj trdili opetovano, da je te vrste partijski monarhist lažniv in da bodo ravno ti privilegovani monarhisti, prvi zapustili kralja, ko ne bo mogoče več vršiti plačkanja državne imovine pod plaščem visokega kraljevega ugleda.

Mirno smo sprejeli vest, ko se je javilo, da je dal kralj kot drugi ustavni faktor, vlado opozicional-

nemu bloku, o katerem smo že imeli precizirano svoje mnenje. Drugače pa so sprejeli ta kraljevi korak seveda radikalni. Sprva so pričeli napadati krono samo prikrito in med vrsticami. Pozneje pa že vedno očitneje in ostreje. Otvorili so naravnost bobnajoči ogenj na Aleksandra I., ki so mu pričeli groziti z revolucijo in republikanstvom, ker je napravil konec neznošnemu skrbnemu gospodarstvu »sivega prestmera in njegovoga deteta«, ki sta hotela prodati vse kar leze in stoji, kar je bilo in še bo v naši državi. Zadnje številke »Balkana« in »Zastave« pa morajo v tem oziru razburiti že prav vsakega še tako hladnega opazovalca našega političnega življenja.

Na ta način se potem ni čuditi sledečemu pismu Sv. Savića na kraljev naslov:

»Veličanstvo!«

Ko so se stvari tako obrnile, ker se postopa tako samovoljno in protizakonito, da naravnost protizakonito in zločinsko, tedaj mi ne preostaja drugega, kot da sivoesno izjavim sledeče:

Od sedaj naprej nečem biti niti več monarhist niti privrženec dinastije. Beograd, 15. sept. 1924.

Sv. Savić,

glavni urednik »Balkana«.

Tako možak, ki je še pred dvema mesecema trdil v svojem organu, da je on edini pobornik in čuvar kralja v državi. In vse to samo vsled tega, ker mu nova vlada ne dopušča, da bi še nadalje oškodoval za težke milijone državno imovino, in ker se tudi nad njegovo glavno izjavo zakon. Naravnost smešno je hudovanje vrlega Savića, ki se ljuti nad kraljem samo zategadelj, ker so ga vtaknili v zapor v duhu ustave, koje hoče braniti on pred Radićevu revizijo. Da pa je stvar še komičnejša, se obrača takoj za tem pismom na kralja tudi s posebnim pismom na Radića in ga prosi milosti, ki mu je kralj ne more izkazati. Tedenca pisma je razvidna vsakemu otroku in tiči v njej preprozen namen pokazati narodu, da je kralj odvisen od Radića. Na ta način so se našli v bratskem zagrljaju Radićevi čudotvorni republikanci, črnogorski federalisti Živkovićeve baže in srbski federalisti, prežeti vsi neizmernega sovraštva do naše dinastije.

To so dejstva, ki jih ni mogoče ovreči. Govore pa mnogo in več kot vsi naši predhodni svarilni glasovi. Jasno dokumentirajo koliko je vredno tisto programsko monarhistično in državotvorno delovanje na račun kojega gulijo narod in državo politični špekulantje in trgovci z narodno zaupnostjo. Do dobra pa tudi odkrivajo vse farizejstvo naših radikalov, ki so po prvi preizkušnji izdali državno in narodno misel.

Zato pa se lahko to postopanje tudi čisto upravičeno reducira na vidovdansko ustavo, ki jo bodo ob prvi priliki, ki bo pokazala količjak ugodne šanse, prodali in izdali ravno tako, kot so zavrgli monarhizem. Orjuna pa, na katero so gledali ti edinozveličavni državotvorci s tolikim prezirom, pa je ostala v vseh trenutkih vedno zvesta svojim ravnin potem in ni nikdar niti za hip izdala državne misli in vlačila krone v politične borbe, najsi so ji ravno v njenem imenu pobijali Srnoovci najboljše člane.

Olje za pisarniške stroje. THE REX CO., Ljubljana.

OB LEKE
NA
OB ROKE
MESTNI TRG 5
OB ERNATOVIC

Le oni, ki redno oglašuje,
ta sigurno napreduje!

Kupuj pri temu, ki inserira,
da konkurenco se podpira!

Kdor pa noče inserirati,
ta ne more konkurirati!

Ta, ki ne oglašuje,
kupcev ne potrebuje.

„ITO“ zobna pasta je mo-
derno in najboljšo
sredstvo za čiščenje zob.

Ljubitelji narave!

6., 7. in 8. X.

se predvaja v „ELITNEM KINU MATICA“

drugi del prekrasnega filma **GÖSTA BERLING**

Opozarjamo Vas na še nevidene naravne slike s snegom in ledom pokrite Norveške. — Posebno zanimiva je v Ljubljani še ne prikazana divja dirka lahkih sank čez nepregledne ledene plasti zmrzlega jezera ter obupna borba z gladnimi volkovi.

Ne zamudite! Rezervirajte si Vaš prosti čas za ta film!

Predstave ob 1/24, 5, 1/27, 1/29. V nedeljo ob 3, 1/25, 6, 1/28, 9.

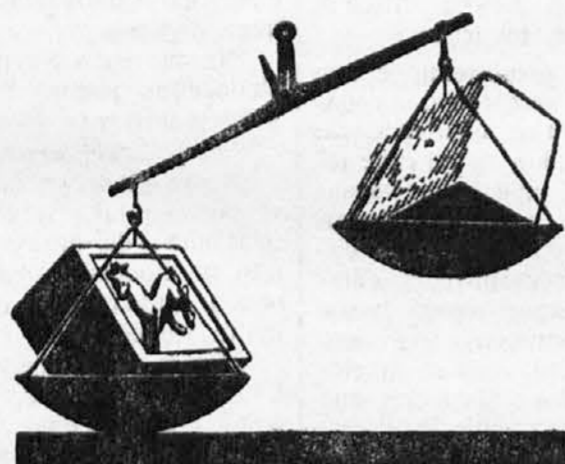
Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

Inserirajte v „Orjuni“!

Najcenejše pridete do obleke

ki Vas naredi elegantnega, ne da bi plačevali dragega krojača, pri

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA.

MILO, GAZELA, ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI

vse manjvredne, cenejše izdelke.
Dobite ga v vsaki trgovini!

Trboveljska premogokopna družba
naznanja, da je njen velezaslužni ravnatelj
rudnika v Zagorju, gospod

ing. Franc Heutmann

v Grazu nenadoma preminul.

Pogreb blagopokojnika se je vršil v ponedeljek, dne 6. oktobra 1924, iz farne cerkve v Trbovljah na ondotno pokopališče.

Blagega pokojnika ohranimo v trajnem spominu.

Trboveljska premogokopna družba.

Javljamo pretužno vest, da je
danes preminul naš družbenik, gospod

Rado Medič

trgovec z lesom in posestnik.

Zvestemu prijatelju ohranimo
časten spomin!

Ljubljana, dne 4. oktobra 1924.

„ARBOR“

lesna trgovska in industrijska družba d. d.

Naš zvesti prijatelj in družbenik
gospod

Rado Medič

trgovec z lesom in posestnik

je danes preminul.

Vse, ki so ga poznali, prosimo
da mu ohranijo, kakor mi, časten
spomin.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1924.

Tvrdba

Jos. LORENCI nasl.